

De Voorzitter van de Adviesraad
Internationale Vraagstukken
Mr. F. Korthals Altes
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Ministerie van Defensie
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**
Directie Veiligheidsbeleid
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Datum juni 2009
Betreft Adviesaanvraag herziening NAVO Strategisch Concept

Graag zouden wij van de AIV advies verkrijgen over het volgende.

Tijdens de top ter gelegenheid van het 60-jarige bestaan van de NAVO op 3 en 4 april jl. in Straatsburg/Kehl is besloten het Strategisch Concept van de NAVO te herzien. In de Verklaring inzake Bondgenootschappelijke Veiligheid die tijdens de top is aangenomen, is dit besluit als volgt verwoord:

Wij committeren ons aan de vernieuwing van het Bondgenootschap om beter te reageren op de dreigingen van vandaag en te anticiperen op de risico's van morgen. Verenigd door deze gemeenschappelijke toekomstvisie, dragen wij de Secretaris-Generaal op een brede groep van gekwalificeerde experts bijeen te brengen en te leiden, om in nauw overleg met alle Bondgenoten de basis te leggen voor de opstelling van een nieuw Strategisch Concept en voorstellen voor de implementatie daarvan ter goedkeuring voor te leggen tijdens de volgende top. De Secretaris-Generaal zal de Raad in permanente zitting gedurende het proces betrokken houden.¹

Het huidige Strategisch Concept dateert uit 1999. Het reflecteert onder andere de ervaringen met de crises op de Balkan als gevolg van het uiteenvallen van het voormalige Joegoslavië en het eerste optreden van de NAVO *out of area*. De internationale veiligheidsomgeving is sindsdien echter verder gewijzigd. Naast de intra-statelijke conflicten die in de eerste jaren na de Koude Oorlog de nieuwe veiligheidssituatie kenmerkten, hebben zich in de afgelopen jaren vele andere directe en indirecte bedreigingen voor onze veiligheid gemanifesteerd, variërend van terrorisme en proliferatie van massavernietigingswapens tot bedreiging van de energievoorzieningszekerheid en verandering van het klimaat. De vraag is wat dit betekent voor de invulling van de klassieke rol van de NAVO, te weten de verdediging van het bondgenootschappelijk territorium.

---

¹ Informele vertaling. Voor originele, Engelstalige tekst, zie:
http://www.nato.int/cps/en/natolive/news_52838.htm?mode=pressrelease

Daarbij komt dat niet alleen de wereld is veranderd, maar ook de NAVO zelf. Het bondgenootschap is sinds 1999 met 12 leden uitgebreid tot een totaal van 28 leden, die afhankelijk van hun geschiedenis en hun geografische ligging niet allemaal dezelfde accenten leggen. Evenzeer van belang bij de herziening van het Strategisch Concept is daarom in deze nieuwe samenstelling een gezamenlijk antwoord te geven op de vraag wat de *core business* van de NAVO is. Er dient een nieuw evenwicht gevonden te worden tussen de door sommige bondgenoten benadrukte collectieve verdediging van het eigen grondgebied en het door andere bondgenoten bepleite optreden ver buiten het verdragsgebied. Daarbij blijft het in de afgelopen jaren opgebouwde trans-Atlantische 'acquis' van waarde. Eén van de uitgangspunten van het nieuwe Strategisch Concept zou de *Comprehensive Political Guidance* kunnen zijn, die in 2006 door de NAVO-top in Riga is aanvaard.

Tegen deze algemene achtergrond luiden de specifieke onderzoeksvragen als volgt:

1. Wat?

- Welke betekenis hebben de oorspronkelijke doelstellingen van de NAVO in de 21ste eeuw, rekening houdend met de actuele veiligheidsdreigingen en de evolutie die zich sinds 1999 heeft voltrokken, met name ten aanzien van:
  - de toegenomen omvang en diversiteit van de alliantie;
  - de gewijzigde aard van conflicten;
  - de gewijzigde aard van het militair optreden;
  - expeditieaire operaties ver van huis;
  - nieuwe dreigingen zoals *cyber defence*, piraterij en energievoorzieningszekerheid.

2. Met wie?

- Wat moeten het doel en de reikwijdte van eventueel verdere NAVO-uitbreiding zijn?
- Hoe kan nader invulling worden gegeven aan de relaties met partners (individuele landen, formele partnerschappen en internationale organisaties)? In het bijzonder:
  - hoe zou de relatie met landen als Australië en Japan zich verder moeten ontwikkelen?
  - moet de NAVO invulling geven aan zijn relatie met Rusland?
  - hoe kunnen de NAVO en de EU hun relaties verbeteren en op welke deeltherreinen dienen zij samen te werken en/of elkaar aan te vullen in het kader van de *comprehensive approach*?

3. Hoe?

- Welke hervormingen zijn noodzakelijk om de NAVO effectief te kunnen laten functioneren in de nieuwe context?
- Hoe zou het expeditieaire profiel van de NAVO-strijdkrachten verder kunnen worden vergroot?
- Op welke wijze zou het principe van *burden sharing* in de breedste zin van het woord (het delen van troepenbijdragen, financiële lasten en operationele risico's) kunnen worden geoptimaliseerd, met name bij expeditieaire operaties?
- Welke rol kan de NAVO spelen op het gebied van wapenbeheersing, ontwapening en non-proliferatie?

4. Nederland

- Welke rol kan Nederland bij dit alles spelen?

Wij zien uw advies met veel belangstelling tegemoet.

De Minister van Defensie

De Minister van Buitenlandse Zaken

E. van Middelkoop

M.J.M. Verhagen